

Memo

afzender Directie Inhoud
opsteller Commissiegriffier EUZA/CIP-EU
telefoon
e-mail

aan De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken

datum 10 september 2024

betreft *Ambtelijk voorbereide annotatie plenaire COSAC 27 – 29 oktober 2024*

Van 27 – 29 oktober 2024 vindt te Boedapest de plenaire COSAC plaats onder Hongaars Voorzitterschap. De delegatie van het Nederlandse parlement bestaat uit Eerste Kamerleden Bastiaan van Apeldoorn (SP), commissievoorzitter, en Alexander van Hattem (PVV). De commissie voor EU-zaken van de Tweede Kamer heeft op 12 september 2024 besloten om geen delegatie af te vaardigen en zal derhalve niet vertegenwoordigd zijn.

Zondag 27 oktober 2024

N.n.t.b. Delegatieoverleg

Maandag 28 oktober 2024

7:30-8:15 uur: Briefing door de Ambassadeur te Hongarije, Désirée Bonis.

09:30 – 09:45

Opening session

Adres: Upper Chamber Session Hall

- Mr. László Kövér, Speaker of the Hungarian National Assembly

09:45 – 10:15

Procedural issues and miscellaneous matters

- Adoption of the agenda of the LXXII COSAC Plenary Meeting
- Results of the Meeting of the Presidential Troika
- Letters received by the Presidency
- Presentation of the 42nd Bi-annual Report of COSAC

Annotaties

Halfjaarlijks COSAC-rapport

Het halfjaarlijks COSAC-rapport wordt gepresenteerd door het permanente lid van het COSAC-secretariaat, de heer Jakob Sjövall. Het rapport bevat de volgende onderwerpen:

- The state of the European Union in the year of institutional transition and
- the 15-year application of the Treaty of Lisbon
- European demographic trends and national and Union responses
- The enlargement of the European Union

Deelname Armenië:

Bij de brieven met verzoeken voor deelname aan de plenaire COSAC is een ingewilligd verzoek van de voorzitter van de commissie voor Europese integratie van het Armeense parlement, de heer Arman Yeghoyan, voor deelname aan de COSAC. Omdat Armenië geen (kandidaat)lidstaat van de EU is, kan het land enkel als waarnemer deelnemen. De EU heeft sinds 2017 met Armenië een partnerschapovereenkomst. Sinds de inval in 2023 door Azerbeidzjan in Nagorno-Karabach zoekt Armenië meer toenadering tot de EU.

datum 10 september 2024

blad 2

10:15 – 12:30

Session I Programme and results of the Hungarian Presidency of the Council of the European Union

Keynote speakers

- Keynote speaker: Mr. Viktor Orbán, Prime Minister of Hungary

Annotatie

Het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie is op 1 juli 2024 overgedragen van België aan Hongarije, dat dit [voorzitterschap](#) tot 31 december 2024 zal behouden. Het motto van het Hongaarse voorzitterschap is: "Make Europe Great Again". Het Hongaars voorzitterschap valt samen met de installatie van een nieuw Europees Parlement en de hoorzittingen voor het nieuwe College van Commissarissen.

De zeven prioriteiten van het Hongaarse voorzitterschap zijn:

- **Concurrentievermogen:** New European Competitiveness Deal;
- **Defensie:** The Reinforcement of European Defence Policy;
- **Uitbreiding:** A Consistent and Merit Based Enlargement Policy;
- **Migratie:** Stemming Illegal Migration;
- **Cohesie:** Shaping the Future of Cohesion;
- **Landbouw:** A Farmer-Centered EU Agricultural Policy;
- **Demografie:** Addressing Demographic Challenges.

Het volledige programma met de uitwerking van de prioriteiten treft u hier: [Programme and priorities of the Hungarian Presidency](#)

De Hongaarse premier **Viktor Orbán** is de hoofdspreker in deze sessie.

Bij de aanvang van het EU-voorzitterschap heeft de Hongaarse premier Orbán bezoeken gebracht aan presidentskandidaat Trump van de VS, aan de President van China en de President van Rusland, in het kader van een vredesmissie voor Oekraïne. Daarbij wekte premier Orbán de indruk namens de EU te spreken. In reactie hierop besloot de Europese Commissie alleen nog op hoog ambtelijk niveau deel te zullen nemen aan informele bijeenkomsten van de Raad die Hongarije organiseert in het kader van het Hongaarse EU-voorzitterschap.

De minister van Buitenlandse Zaken verwoordde op 19 juli 2024 aan de Tweede Kamer de kabinetslijn in dezen als volgt: "[...] Het kabinet is geen voorstander van een algehele boycot van informele Raden. Ook onder de lidstaten bestaat hiervoor geen breed draagvlak. De Nederlandse deelname wordt van geval tot geval bekeken, mede in overleg met andere lidstaten. Die beslissing wordt gemaakt op basis van de relevantie van het onderwerp, de agenda van de betreffende bijeenkomst en de Nederlandse belangen die daarmee samenhangen. Het uitgangspunt hierbij is dat verdere verdeeldheid in de EU voorkomen moet worden en we in gesprek moeten blijven. Ook met Hongarije, juist om een duidelijke boodschap over te dragen." Tot op heden hebben delegaties van beide Kamers deelgenomen aan de onder het Hongaarse Voorzitterschap reeds georganiseerde Interparlementaire Conferenties. De commissie EUZA van de Tweede Kamer heeft besloten om niet deel te nemen aan deze plenaire COSAC.

Op 9 oktober 2024 sprak Viktor Orbán tijdens de plenaire zitting van het Europees Parlement over de prioriteiten van het Hongaars Voorzitterschap ([video speech Orbán](#)).

Commissievoorzitter von der Leyen gaf in het Europees Parlement naar aanleiding van de presentatie van de Hongaarse prioriteiten een kritische [reactie](#) op het beleid van Orbán. Ze benoemde daar vooreerst de hulp van de Europese Unie aan Hongarije, waaronder naar aanleiding van de overstromingen. Vervolgens ging zij in op drie kernprioriteiten, namelijk Oekraïne, concurrentievermogen en migratie, waarbij zij het beleid van Hongarije hierin fel bekritiseerde.

Nieuwbericht Europees Parlement: [MEPs debate Hungary's Presidency programme with Prime Minister Viktor Orbán](#)

datum 10 september 2024

blad 3

14:30 – 16:30

Session II The state of the European Union in the year of institutional transition and the 15-year application of the Treaty of Lisbon

Keynote speakers:

- Mr. Maros Sefcovic, Vice-President for Interinstitutional Relations and Foresight, European Commission
- Mr. Barna Pál Zsigmond, State Secretary of the Ministry of European Union Affairs
- Mr. Sven Simon, Chair of the Committee on Constitutional Affairs, European Parliament
- Mr. Alessandro Giglio Vigna, Chairman of the EU Policies Committee, Chamber of Deputies, Italian Parliament

Annotatie

Strategische agenda 2024-2029

Om de 5 jaar worden door de EU-leiders de politieke prioriteiten van de EU voor de toekomst bepaald. Op 27 juni 2024 is de [strategische agenda](#) 2024-2029 door de Europese Raad aangenomen.

De drie pijlers van de strategische agenda zijn:

- Een vrij en democratisch Europa;
- Een sterk en veilig Europa, en
- Een welvarend en concurrerend Europa.

Routekaart voor de toekomst van de EU

Tijdens de [Europese Raad van 27 en 28 juni 2024](#) is ingestemd met een routekaart voor verder werk aan het voorbereiden van de EU van de toekomst. Het werk uit deze routekaart loopt parallel aan het uitbreidingsproces.

Het laatste voortgangsrapport over de toekomst van Europa is hier te vinden: [Belgian Presidency Progress Report on the Future of Europe](#)

Commissiemededeling EU hervormingen en uitbreiding

Op 20 maart publiceerde de Europese Commissie een mededeling over hervormingen en beleidsevaluaties voor EU-uitbreiding. De Europese Commissie wil hiermee een startsein geven voor beleidsherzieningen voorafgaand aan mogelijke uitbreiding. De mededeling focust zich op vier aandachtsgebieden:

1. Waarden en rechtsstaat
2. Beleid, waaronder concurrentievermogen, welvaart en de geopolitieke rol van de EU
3. Begroting, in het licht van de volgende onderhandelingen over een Meerjarig Financieel Kader
4. Bestuur.

De commissie EUZA van de Eerste Kamer heeft op 21 mei 2024 heeft de commissie een gesprek gevoerd met Tweede Kamerrapporteur Jesse Klaver (GroenLinks-PvdA). De commissie heeft verder besloten het dossier te blijven volgen en de Tweede Kamerrapporteurs op dit onderwerp te zijner tijd opnieuw uit te nodigen voor een gesprek.

[E240010 - Commissiemededeling betreffende pretoetredingshervormingen en -beleidsevaluaties](#)

Het Meerjarig Financieel Kader (MFK 2028-2034)

De nieuwe Europese Commissie moet het MFK 2028-2034 op gaan stellen. Onderhandelingen hiervoor beginnen eind dit jaar, begin volgend jaar. Grote hervormingen, zoals die die uit de aanbevelingen van het [Draghi-rapport](#) zouden kunnen volgen, zouden hierin mee worden gewogen.

datum 10 september 2024

blad 4

Uit [eerste interne plannen](#) (zie NRC) voor een nieuwe MFK 2028-2034 blijkt daarenboven dat Commissievoorzitter Ursula von der Leyen het MFK grondig wil hervormen, om zo meer grip wil krijgen op de begroting. Als deze voorstellen worden aangenomen, dan zouden er twee belangrijke geldstromen verdwijnen: landbouwsubsidies en cohesiefondsen. Het meeste geld zou voortaan direct naar de lidstaten gaan. In ruil voor het geld moeten de lidstaten hervormingen doorvoeren, bijvoorbeeld in het pensioensysteem of arbeidsrecht.

Verdrag van Lissabon

Op 1 december 2009 is het [Verdrag van Lissabon](#) in werking getreden. In het Verdrag is voor het eerst de rol van nationale parlementen binnen de Europese Unie vastgelegd. Op basis van het Verdrag is de [Europese werkwijze van de Eerste Kamer](#) ontwikkeld.

Sinds het Verdrag van Lissabon zijn er geen verdragswijzigingen meer geweest. Tijdens de [Conferentie over de toekomst van Europa](#) zijn er wel discussies geweest over een eventuele verdragswijziging. Het Europees Parlement heeft op 9 juli 2022 een [resolutie](#) aangenomen waarin werd opgeroepen tot een verdragswijziging. Het vorige kabinet heeft [aangegeven](#) "open te staan voor verdragswijziging naar aanleiding van de Conferentie over de Toekomst van Europa als dit in het Nederlands en Europees belang is".

Het kabinet Schoof heeft in het regeerprogramma aangegeven een opt-out voor Nederland op het gebied van migratie te willen. Een opt-out is alleen mogelijk als er een nieuw Europees verdrag komt. Op [18 september 2024](#) stuurde minister Faber van Asiel en Migratie officieel een brief aan de Europese Commissie hierover. Op [8 oktober 2024](#) heeft Hongarije ook een brief gestuurd aan de Europese Commissie met een officieel verzoek voor een opt-out op het gebied van migratie.

16:45 – 18:00

Meeting of the Chairpersons of COSAC

- Discussion on the Draft Contribution and Conclusions of the LXXII COSAC

Annotatie

Ter voorbereiding op de bijeenkomst zal het Hongaarse voorzitterschap op 14 oktober 2024 een conceptversie laten circuleren van de zogenaamde 'conclusions' en 'contributions' van de COSAC. Eventuele amendementen kunnen, naar verwachting in de dagen erna worden ingediend.

Doorgaans dienen de delegatie van Eerste en Tweede Kamerleden, waar mogelijk en voor zover gewenst, gezamenlijk amendementen in. De Tweede Kamer is bij deze bijeenkomst echter niet vertegenwoordigd.

De bespreking van een geconsolideerde tekst met de ingediende amendementen, d.i. een compromistekst die in de troika-vergadering op 26 oktober 2024 wordt vastgesteld, vindt plaats in deze sessie en wordt gevoerd door de commissievoorzitters in de delegaties.

In haar vergadering van 17 april 2012 heeft de commissie ESO (voorganger van EUZA) besloten: "*Overwegende dat deelnemende Kamerleden niet met een mandaat van de commissie aan de COSAC deelnemen, gelet op het feit dat het politieke debat over de tijdens de komende COSAC geagendeerde onderwerpen primair in de nationale parlementen thuishoort, en dat deze onderwerpen daar een gedegen discussie vergen die niet altijd tot politieke consensus leidt of hoeft te leiden, bepleit de commissie terughoudendheid bij het formuleren van (al te stellige) conclusies van de COSAC over de (on)wenselijkheid van Europese maatregelen ter zake van de geagendeerde onderwerpen. Dit hoeft evenwel aan een inhoudelijke gedachtewisseling tijdens de COSAC niet in de weg te staan.*" Dit standpunt is meermaals herbevestigd door de commissie EUZA.

Het reglement van orde van COSAC bepaalt dat de bijdragen van de COSAC geenszins bindend zijn voor de nationale parlementen en hun standpuntbepaling onverlet laten (1.3.). Conclusies en contributies worden in de regel bij consensus aangenomen.

datum 10 september 2024

blad 5

Voorgesteld wordt om de commissievoorzitter, die als delegatieleider deelneemt, tijdens de meeting of Chairpersons naar bevind van zaken te laten handelen en indachtig bovenstaande uitspraak van de commissie in 2012.

datum 10 september 2024

blad 6

Dinsdag 29 oktober 2024

09:00 – 10:45

Session III European demographic trends and responses at national and European level

Keynote speakers:

- Representative of the European Commission
- Ms. Zsófia Koncz, State Secretary of the Ministry of Culture and Innovation

Annotatie

Op 11 oktober 2023 publiceerde de Europese Commissie een mededeling genaamd '[Demografische veranderingen in Europa: een toolbox voor actie](#)'. In deze mededeling gaat de Commissie in op verschillende demografische trends die zich voordoen in de lidstaten, zoals vergrijzing, migratie en 'braindrain'. Deze mededeling is gepubliceerd in het verlengde van de [Flash Eurobarometer 534](#).

Het aanpakken van demografische uitdagingen is [een van de prioriteiten van het Hongaarse voorzitterschap van de Raad](#). Het onderwerp is daarom veelvoudig geagendeerd in verschillende gremia, maar vooral de Raad Algemene Zaken. Volgens de resultaten van de Flash Eurobarometer heeft Hongarije de afgelopen decennia veel braindrain geleden. Om de ontstane arbeidstekorten op te vullen heeft de regering van Viktor Orbán een portaal gelanceerd genaamd [Hazaváró](#) (~wachten op thuis), waarmee de regering de vertrokken Hongaren probeert te overtuigen om te repatriëren. Dit portaal is onderdeel van een bredere remigratiestrategie van de regering, vooral gericht op de jongere Hongaarse diaspora.

De Hongaarse minister president Viktor Orbán kijkt daarnaast uiterst kritisch naar niet-westerse migratie in de Europese Unie en zei in september 2024 nog dat "[\[Hongarije\] ze nooit binnen zal laten](#)".

Hongarije kreeg afgelopen juni een boete van 200 miljoen euro opgelegd, omdat het zich niet aan de EU-migratieregels houdt. Volgens het Europees Hof voor Justitie schendt Hongarije de EU-migratieregels door afgewezen asielzoekers niet de tijd te geven een beroep tegen hun afwijzing in Hongarije af te wachten. In september 2024 besloot de Europese Commissie nog een deel van de EU-subsidies voor Hongarije in te houden, omdat het land de boete niet had betaald. Voor iedere dag dat Hongarije zich niet aan het EU-beleid houdt, komt daar nog eens 1 miljoen euro bij. De deadline voor het betalen van de boete is inmiddels meerdere keren genegeerd.

In navolgen van de Nederlandse minister voor Asiel en migratie heeft ook Hongarije op [8 oktober 2024](#) een brief gestuurd aan de Europese Commissie met een officieel verzoek voor een opt-out op het gebied van migratie.

In Nederland is in augustus 2022 op verzoek van de Tweede Kamer de [staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050](#) ingesteld om onderzoek te verrichten naar de demografische trends in het land. Het -in januari 2024- verschenen rapport genaamd '[gematigde groei](#)' schetst een aantal scenario's over de bevolkingstrends en adviseert het maken van politieke keuzes op publieke faciliteiten toegankelijk te houden en leefbaarheid te bevorderen. De commissie SZW van de Eerste Kamer heeft besloten de staatscommissie uit te nodigen voor een gesprek, na afronding van de beraadslaging in de Tweede Kamer.

11:15 – 13:00

Session IV European security and defence

Keynote speakers:

- Mr. Peter Sztáray,, Minister of Foreign Affairs and Trade
- Mr. Esteban González Pons, Vice-President of the European Parliament

Annotatie

datum 10 september 2024

blad 7

Het Hongaarse voorzitterschap heeft de versterking van het Europese defensiebeleid als één van zijn [prioriteiten](#) aangemerkt. Daarbij legt Hongarije de nadruk op het versterken van de Europese defensie-industrie en technologie, innovatie binnen defensie, en samenwerking tussen lidstaten bij defensieaankopen. Het [Strategisch Kompas](#) bepaalt hierin de belangrijkste richtingen van het EU-defensiebeleid.

Europese industriële defensiestrategie

Op 5 maart 2024 presenteerde de Europese Commissie een Europese strategie voor de defensie-industrie (EDIS). De EDIS moet de paraatheid van de Europese defensie-industrie verbeteren door lidstaten te stimuleren meer en gezamenlijk te investeren. Naast de strategie publiceerde de Europese Commissie een verordeningvoorstel voor een programma voor de Europese defensie-industrie, dat budget voor investeringen in de defensie-industrie vrijmaakt.

De commissie BDO heeft twee schriftelijke overleggen met de regering over EDIS en EDIP gevoerd, en nam de laatste antwoordbrief op 10 september 2024 voor kennisgeving aan.

[E240009 - Pakket betreffende de Europese industriële defensiestrategie - Europese Berichtgeving Eerste Kamer](#)

GBVB/GDVB

Een delegatie van Eerste en Tweede Kamerleden nam van 9 tot en met 10 september deel aan de [conferentie](#) over het Europees Gemeenschappelijk Buitenland- en Veiligheidsbeleid (GBVB) en het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GDVB). Tijdens de conferentie is in de plenaire sessies ruim aandacht besteed aan de oorlog in Oekraïne en de mondiale gevolgen hiervan. Verder zijn er sessies gehouden over de huidige ontwikkelingen binnen het buitenland- en defensiebeleid van de EU, en het beleid rondom de externe grenzen van de EU. Vanuit de Eerste Kamerdelegatie (Huizinga-Heringa) is onder meer de bezoeken van de Hongaarse premier Orbán aan de leiders van Rusland, China en Oekraïne, die hij tijdens het Hongaarse voorzitterschap heeft afgelegd, kritisch aan de orde gesteld.

Samenwerking EU-NAVO

Op zondag 29 en maandag 30 september brachten leden van de commissie BDO een [werkbezoek](#) aan het NAVO-hoofdkwartier in Brussel, waar zij onder meer spraken over de samenwerking tussen de EU en de NAVO.

De afgelopen jaren is de samenwerking tussen de EU en de NAVO toegenomen. In de laatste [gezamenlijke verklaring](#) van 10 januari 2023 bevestigen de EU en de NAVO hun samenwerking bij de aanpak van de huidige uitdagingen. Ook bevat de verklaring een gedeelde visie op hoe de EU en de NAVO samen zullen optreden tegen gemeenschappelijke veiligheidsdreigingen.

13:00-13:30

Closing session of the Plenary Meeting of the LXXII COSAC

Adoption of the Contribution and Conclusions of the LXXII COSAC

Closing statement

13:30-15:00 Buffet lunch

Venue: Hunters' Hall and the related halls